

Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning i Tranås kommun

Förvaltning:
Kommunledningsförvaltningen

Dokumenttyp:
Program

Beslutat av:
Kommunstyrelsen

Ansvarig:
Kansli- och personalavdelningen

Dokument-ID:
0433

Publiceringsdatum:
2016-04-22

Version:
1

Diarienummer:
521/14

Revideras:
2020-04-21

Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning i Tranås kommun

Programmet beskriver hur Tranås kommun ska arbeta med tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning i Tranås kommun och innehåller 8 inriktningsmål. Programmet är kommunövergripande.

Syfte & mål

Syftet med programmet är att ge en vägledning till arbetet med tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning i Tranås kommun. Inriktningsmål för 2015-2018 beskrivs närmare längre fram i dokumentet.

Bakgrund

Hållbar utveckling

Kommunfullmäktige beslutade 2015-05-04 att anta utvecklingsstrategi 2015-2018 där visionen är att Tranås kommun ska vara en framgångsrik, innovativ kommun med god service och ett starkt näringsliv. En attraktiv och trygg kommun att bo i, verka och besöka.

Tranås kommun har som tillväxtnål att bli 20 000 invånare i kommunen år 2025. För att nå målet att bli fler invånare arbetar kommunen med något som kallas för hållbar utveckling. För att fånga upp de olika perspektiv som är centrala för en hållbar utveckling tillämpar Tranås kommun en arbetsmodell som förkortas M+V=T – Miljö och Välbefinnande är lika med Tillväxt. Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning har kopplingar till samtliga tre perspektiven.

Ett samhälle för alla

Alla medborgare kommer dagligen i kontakt med kommunens tjänster som till exempel gå i förskola och skola, besöka bibliotek, ta del av socialtjänst och äldreomsorg. Kommunen planerar även bostadsområden, gator och torg. För att alla människor ska kunna ta del av kommunens tjänster krävs det att lokaler, byggnader, utemiljö, information och de olika verksamheterna är tillgängliga. Kommunen har därmed en nyckelroll när det gäller att tillvarata och skapa attraktiva livsmiljöer. Väl fungerande skolor, vård och omsorg och andra samhällstjänster har stor betydelse för människors val av bostadsort och företagens val av lokalisering. Det handlar om att skapa bra förutsättningar för arbete och fritid, en god uppväxtmiljö och ett tryggt, säkert och tillgängligt samhälle.

En hög delaktighet bidrar till ett socialt klimat där alla är medvetna om sina rättigheter och skyldigheter både mot medmänniskor och mot samhälle. Delaktighet föder också engagemang och framtidstro samtidigt som det förutsätter insyn och tillgänglighet. Ytterst handlar det om att erbjuda sådana villkor att alla ges möjlighet att delta utifrån sina förutsättningar.

Dokumenttitel:
Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning i Tranås kommun

Version:
1

Dokument-ID:
0433

Tillgänglighet – ett gemensamt ansvar

Om samhället ska vara jämlikt måste det också vara tillgängligt för alla. Det gäller både den fysiska tillgängligheten och tillgången till information och kommunikation. Man räknar med att ungefär en sjättedel av befolkningen har någon form av funktionsnedsättning, men samhället är på många sätt utformat för människor utan funktionsnedsättning.

Inom många områden har tillgängligheten förbättrats, inte minst tack vare senare års lagstiftning, men i vissa fall går det långsamt. Tillgänglighetsperspektivet måste i högre grad genomsyra samhällets beslutsprocesser på alla nivåer och inom alla sektorer.

Funktionsnedsättning och funktionshinder – viktiga begrepp

Handikapp är ett begrepp som används allt mindre – istället för att tala om handikappad, handikapphiss, handikappvänligt och så vidare används begreppen funktionsnedsättning och funktionshinder. Socialstyrelsen definierar de båda begreppen så här:

- Funktionsnedsättning innebär nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. Funktionsnedsättningen är individuell.
- Funktionshinder är den begränsning som en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen. Funktionshinder är alltså inget som en person har utan det är miljön som är funktionshindrande.

FN- konventionen är grunden

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning bygger på FN:s allmänna deklaration om mänskliga rättigheter och förtydligar vad som måste till för att mänskliga rättigheter ska tillgodoseas för personer med funktionshinder. Grundtanken är delaktighet och jämlikhet för funktionshindrade inom samhällets alla områden. Konventionen bygger på följande principer:

- a) Respekt för inneboende värde, individuellt självbestämmande, innefattande frihet att göra egna val samt enskilda personers oberoende.
- b) Icke-diskriminering.
- c) Fullständigt och faktiskt deltagande och inkludering i samhället.
- d) Respekt för olikheter och acceptering av personer med funktionsnedsättning som en del av den mänskliga mångfalden och mänskligheten.
- e) Lika möjligheter.
- f) Tillgänglighet.
- g) Jämställdhet mellan kvinnor och män.
- h) Respekt för den fortlöpande utvecklingen av förmågorna hos barn med funktionsnedsättning och respekt för funktionsnedsatta barns rätt att bevara sin identitet.

Dokumenttitel:
Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning i Tranås kommun

Version:
1

Dokument-ID:
0433

Konventionens definition av funktionsnedsättning och funktionshinder skiljer sig från den Socialstyrelsen använder så tillvida att den väver ihop begreppen:

- Personer med funktionsnedsättning innefattar bland annat personer med varaktiga fysiska, psykiska, intellektuella eller sensoriska funktionsnedsättningar, vilka i samspel med olika hinder kan motverka deras fulla och verkliga deltagande i samhället på lika villkor som andra.

Lagar och regler som berör tillgänglighet

Det finns lagar och regler som berör tillgänglighet och arbetet att skapa ett samhälle där alla kan vara delaktiga och jämlika. För kommunens verksamhet är framförallt följande lagar och regler viktiga att känna till.

- Kommunallagen slår fast att kommuner och landsting ska behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat. Lagen ställer även krav på att förtroendevalda med funktionsnedsättning ska kunna delta i handläggningen av ärenden på samma villkor som andra förtroendevalda.
- I plan- och bygglagen ställs övergripande krav på bebyggelsemiljön. Lagen säger att inom områden med sammanhållen bebyggelse ska miljön utformas så att personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga kan använda området. Plan- och bygglagen ställer även krav på att enkelt avhjälpna hinder mot tillgänglighet ska undanröjas. Det gäller i byggnader som har allmänna lokaler och på allmänna platser. Kraven gäller såväl statliga myndigheter som kommuner, landsting och privata mark- och lokalägare. Boverket har tagit fram föreskrifter om vad det innebär.
- Arbetsmiljölagen betonar bland annat att arbetsförhållandena ska anpassas till människors olika fysiska och psykiska förutsättningar. Lagen betonar bland annat att arbetsgivaren måste anpassa arbetsförhållandena till människors olika fysiska och psykiska förutsättningar.
- Lagen om offentlig upphandling gäller vid offentlig upphandling av byggtreprenader, varor och tjänster samt av byggkoncessioner. I lagen står att tekniska specifikationer bör göras med hänsyn till kriterier avseende tillgänglighet för personer med funktionshinder eller utformning med tanke på samtliga användares behov.
- Enligt vallagen måste en kommun använda en vallokal som är tillgänglig för väljare med funktionsnedsättning. Undantag får bara ske om kommunen inte kan använda en lokal som är tillgänglig. Om kommunen planerar att använda en otillgänglig lokal måste det ske i samråd med länsstyrelsen innan beslut tas.
- Skollagen säger att utbildningen ska ta hänsyn till elever med behov av särskilt stöd.
- Socialtjänstlagen säger bland annat att socialnämnden ska arbeta för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sina liv får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och leva som andra.
- Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade innehåller bestämmelser om insatser för särskilt stöd och särskild service åt personer med varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder.
- Diskrimineringslagen innefattar sedan 1 januari 2015 även diskriminering i form av bristande tillgänglighet för personer med en funktionsnedsättning.

Ansvar och befogenheter

Dokumenttitel:
Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning i Tranås kommun

Version:
1

Dokument-ID:
0433

Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning är ett förvaltningsövergripande område som organiseras inom ramen för M+V=T. Inom organisationen finns en styrgrupp och en arbetsgrupp. Tillgänglighetsperspektivet ska finnas med i all verksamhet och därför är det viktigt att nyckelpersoner utses inom varje förvaltningsfunktion. Som i all annan fördelning av arbetsuppgifter gäller att ansvar och befogenheter ska följas åt. Tranås kommun har ingen särskilt utsedd tillgänglighetssamordnare utan huvudregeln ska vara att ansvaret åvilar den verksamhet som har den mest relevanta kompetensen i frågan.

Utifrån programmet och inriktningsmålen nedan ska det hos ansvariga verksamheter finnas planer och regler för hur man ska verka för att det ska uppnås och vem som ska utföra det. Kommunstyrelsen ansvarar för uppföljning. Specifikt ansvar för respektive inriktningsmål redovisas nedan i samband med de 8 inriktningsmålen.

Rådet för funktionsnedsatta, RFF

Sedan 2015 finns Rådet för funktionsnedsatta (RFF). I rådet ingår kommunalråd som ordförande och oppositionsråd som vice ordförande. I rådet ingår även ledamöter och ersättare från teknik- och griftegårdsnämnden, kultur- och fritidsnämnden samt bygg- och miljönämnden. Rådet är organisatoriskt knutet till kommunstyrelsen.

Funktionsnedsattas samarbetsråd i Tranås (FST) har i dagsläget ett tiotal medlemsföreningar och är en viktig samarbetspart i kommunens tillgänglighetsarbete. FST har utsett tre ledamöter samt ersättare i RFF.

RFF sammanträder 4 gånger per år. Ett av dessa möten avsätts för uppföljning av föreliggande program. Ansvarig tjänsteman är sekreterare i RFF och skickar ut kallelse samt skriver minnesanteckningar. Beroende på uppkomna ärenden kan ytterligare personer adjungeras.

Tidsplan

Program revideras enligt ledningsmodellen året efter val. Programmet bör ses över efter att kommunfullmäktige antagit sin utvecklingsstrategi. Således gäller programmet under en fyraårsperiod. De åtta inriktningsmålen gäller under perioden 2015-2018.

Inriktningsmål för 2015-2018

Följande åtta inriktningsmål beskriver vad som ska vara vägledande för tillgänglighetsarbetet under mandatperioden 2015-2018.

Inriktningsmål 1: Tillgänglig offentlig miljö

Alla ska kunna förflytta sig, vistas i och ta del av den offentliga miljön, såväl inomhus som utomhus.

I plan- och bygglagen (PBL) och i Boverkets byggregler finns utförliga regler för tillgänglighet i den byggda miljön som gäller vid nybyggnad, ombyggnad eller ändring. För den offentliga miljön, det vill säga allmänna byggnader, anläggningar och platser (gator, vägar, torg och parker) gäller härutöver lagen om enkelt avhjälpna hinder.

Ansvar: bygg- och miljönämnden, teknik- och griftegårdsnämnden och Tranås bostäder

Dokumenttitel:
Tillgänglighet för personer med
funktionsnedsättning i Tranås kommun

Version:
1

Dokument-ID:
0433

Inriktningsmål 2: Information

Alla ska kunna få information och kommunicera utifrån sina förutsättningar.

Kommunikation– tal, text, bilder, symboler – kan kombineras och presenteras på många olika vis. För att alla ska kunna ta del av kommunens information och kommunikation måste den också vara tillgänglig för alla. Det innebär till exempel att beslut och annan skriftlig information går att få i alternativa format och att webbplatsen är uppbyggd så att alla kan ta del av dess innehåll. Dessutom måste platsen för information, t ex vid samrådsmöten, vara tillgänglig. Vanliga alternativa format är taltext, punktskrift, lästlöst svenska.

Ansvar: Tranås United och samtliga nämnder

Inriktningsmål 3: Bemötande

Alla ska bemötas med kunskap och respekt.

Kunskap och medvetenhet om den särskilda livssituation som funktionsnedsättning innebär bör finnas hos personal som på olika sätt arbetar med planering, utbildning, stöd och service. Det gäller såväl kunskap om hur hinder kan avhjälpas i samhällsplaneringen som förståelse för hur olika former av stöd kan stärka människors delaktighet i samhället. Kommunen behöver generellt arbeta för en ökad kunskap om vad funktionsnedsättning kan innebära. Detta bör göras på alla nivåer i den kommunala verksamheten.

Ansvar: samtliga nämnder och bolag

Inriktningsmål 4: Delaktighet

Alla ska kunna vara delaktiga i såväl de frågor och aktiviteter som man är individuellt berörd av som i samhällsutvecklingen i stort.

Delaktighet är en fråga om information, bemötande och tillgänglighet. Framförallt regleras delaktighet i socialtjänstlagen, men även mer specifikt i t ex arbetsmiljölagen, skollagen och vallagen. Det är viktigt att information om olika aktiviteter även innefattar tillgängligheten och de eventuella begränsningar som i vissa fall kan finnas.

Ansvar: samtliga nämnder och bolag

Inriktningsmål 5: Utbildning

Alla ska kunna delta i utbildning och få det stöd som behövs för att nå målen.

Skolans lokaler, miljö, material och undervisning ska vara tillgänglig och anpassad för alla. Viktigast för att nå bra resultat skolan är emellertid lärarnas kompetens. Personalen måste ha nödvändig kunskap om funktionsnedsättningar och om hur undervisning kan ske efter olika behov. Det är lika viktigt för personer med funktionsnedsättning att kunna välja skola som för andra. Ambitionen ska därför vara att möjliggöra det fria skolvalet för alla.

Ansvar: Barn- och utbildningsnämnden

Inriktningsmål 6: Boende

Alla ska ha en bostad som är anpassad efter individens behov.

Dokumenttitel:
Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning i Tranås kommun

Version:
1

Dokument-ID:
0433

Personer med funktionsnedsättning ska i första hand kunna få en bostad på den ordinarie bostadsmarknaden. Det är därför av stor vikt att det som byggs idag uppfyller de krav på tillgänglighet som finns i plan- och bygglagen och att de finns kunskap och dialog om vilka behov som behöver tillgodoses i befintliga bostadsbeståndet. Personer med omfattande stödbehov ska ha tillgång till särskilda boendeformer.

Ansvar: bygg- och miljönämnden, teknik- och griftegårdsnämnden samt Tranås Bostäder

Inriktningsmål 7: Arbete

Alla ska kunna få en meningsfull sysselsättning utifrån sina egna förutsättningar.

Personer med funktionsnedsättning som har en nedsatt arbetsförmåga ska kunna få det stöd som behövs för att erhålla en meningsfull sysselsättning. Kommunens verksamheter ska verka för att ge samma möjligheter till personer med funktionsnedsättning att nå en anställning, praktik eller sommarjobb, som personer utan funktionsnedsättning. Kommunens stödansvar gäller såväl personers möjligheter att erhålla som att behålla sysselsättningen.

Ansvar: samtliga nämnder och bolag

Inriktningsmål 8: Fritid

Alla ska ha möjlighet att delta i de fritidsaktiviteter individen själv önskar, utifrån sina egna förutsättningar.

Kommunens verksamheter ska verka, samt samverka med privat och ideell sektor, för att tillgängliggöra fritidsaktiviteter för alla personer med funktionsnedsättning. Kommunens verksamheter bör främja föreningar som eftersträvar en utformning, organisatorisk som praktisk, som inkluderar personer med funktionsnedsättning. Detta mål är starkt knutet till inriktningsmålen Tillgänglig offentlig miljö och Delaktighet.

Ansvar: kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden